

הנדון:

לזבוב נדמה שהוא כובש את הנייר. אך קורה ההיפך

נייר זבובים

פעם היו הורגים זבובים בארץ-ישראל כאמצעות נייר-זבובים.

זה היה גליל של נייר, שהיה מרוח כדבק סמיך. היו תולים אותו מהתיקרה, והוא היה נפתח.

הזבובים היו מריחים את הדבק ונמשכים אל טעמו. הם היו עטים עליו כמוצאי שלל רב. ברגע שנחתרו עליו, היו נתפסים. הם לא יכלו עוד להשתחרר.

להיו שמתו במהרה, והיו שפירפרו זמן-מה. בסופו של דבר היה נייר-זבובים מכוסה בשיכבה עבה של זבובים מתים.

המסתכל מרחוק יכול היה לחשוב כי הזבובים כבשו את נייר-הזבובים. כל אחד מהזבובים בודאי חשב כך ברגע הראשון.

אך באותו רגע עצמו כבש הנייר את הזבוב.

מילחמת-הלבנון היתה כיבוש מעין זה. כאשר נחתנו על הנייר הדביק הזה?

איך הריעו אנשי הליכוד והמערך, איך הצטלמו מנחם בגין ושימרון פרס, אריאל שרון ויצחק רבין? אילו הצהרות השמיעו?

אחינו אנשי הפלאנגות. ותשקוט הארץ 40 שנה. חיסול תשתית אש"ף. מכה ניצחת לסורים. ממרומי הבופור ועד הרי המתן שעטנו, דהרנו, ניצחנו, ניקינו, טיהרנו וכבשנו. כבשנו את נייר-הזבובים בסערה.

עכשיו אנחנו דבוקים שם.

פכולים כל הזבובים, החיים והמתים, להתחיל פה-אחר לסגת מנייר-הזבובים, כתנאי אים מסויימים, או להתפרס בו מחדש. זה לא יעזור.

ממשלת-ישראל החליטה חגיגית לפנות כמה קילומטרים, ולהיעדר בקו אחר.

מי שמחליט לסגת מכמה מאות קילומטרים רבועים, מוכרח למעשה שהוא מתכוון להישאר באלפי הקילורמטרים הרבועים הנותרים.

זוהי המשמעות האמיתית של ההחלטה: הורעה כי צה"ל יישאר בלבנון במשך הרבה מאוד זמן. הכיבוש הזמני-לגמרי, כיבוש של ארט-טרטר נסוגים, הופך מצב של קבע.

וגם נסיגות זו כרוכה בבעיות אינסוף, ועלולה להביא לאסון.

לבנון היא ארץ חולת-רוח. ארץ משוגעת, פשוטו כמשמעו.

יש ארצות רבות בעולם שבהן שולט מנהיג משוגע, כמו מועמר קדאפי או אידי אמין בשעתו; או מישטר משוגע, כמו המימשל של צ'ילה וארגנטינה.

המצב בלבנון שונה לגמרי. לא המישטר שלה משוגע, אלא הארץ כולה.

זוהי ארץ נהדרת, מהמת כיופיה. תושביה יהודים מאוד, בעלי תרבות עתיקה, ורבים מהם מצויים גם בתרבות המערבית של העת החדשה.

אתה יכול לנהל שיחה אינטלקטואלית מעמיקה על אכטה בנמל צ'ונה ובארמון בהרי השוף. אתה יכול להתברר בחברת אנשים חובבי-חיים וחורים חוכמת-הדרות.

וכולם, בלי יוצא מן הכלל, מטרופים. אתה פותח בשיחה עם לבנוני כלשהו, על החליץ עלי, על ספר חדש או על מכונת-פאל

חדשה — ובסופו של דבר תגיע לנקודה האחת הקובעת: שצריכים להרוג לבנונים אחרים.

לכל לבנוני בארץ-הארזים יש כראש רשימה סדרה של מי שיש להרוג: דרוזים או מארוזים, שיעים או יוונים-אורתודוקסים, סונים או

עלאוים, שמאלנים או ימניים, סורים או פלסטינים (ועכשיו גם ישראלים).

אין זה ספורט לאומי בלבד. זוהי, כך נראה, תמצית המהות הלאומית, הדבר האחד המאחד את כל הלבנונים כולם.

לבנון אינה ארץ, אלא מצב נפשי. מצב נפשי פאתולוגי.

לא חשוב כרגע איך נוצר מצב זה. יש לו סיבות היסטוריות עמוקות, החוזרות אל העבר מפני מאות ואף אלפי שנים. זוהי ארץ של עממים, שאין בה עם, ובוודאי לא אומה. כל אחד מן העממים האלה הוא עדה של פליטי-חרב, שנמלטו אל הלבנון מפני נוגשים אלה ואחרים. כל אחד מהם רגיל לעמוד על חייו ולחזק את נפשו בכל רגע, כדי להתגונן מפני שכנים העומדים גם הם על נפשם. כל אחד הורג ונהרג, מתגונן ותוקף.

פסיפס מטורף, שאין בו בריתות קבועות, שאין בו אף רגע אחד של מנוחה ושלווה, שבו הכל הם אויבים של הכל.

אידיאלית למילחמת-גרילה. היא ממש מזמינה אותה.

הפריסה החדשה לא תשנה כימעט במאומה את היכולת של אויבי צה"ל לפגוע בעורפו.

עמרות צה"ל, שתוקמנה למען שהייה של שנים רבות, התיינה תלויות כדריאספיקה. גם כדרום יש פסיפס של ערות ותת-עדות, השונאות זו את זו, ושכולן יחד שונאות את הכובש הזר — ולא חשוב אם הכובש הוא סורי, פלסטיני או ישראלי.

רם של חיילי צה"ל ימשיך להישפך בשליש הדרומי של לבנון, שיישאר בידי ישראל. הפיגועים יזמינו תגמול ועונש קולקטיבי. הריכוז הגובר יזמין פיגועים חמורים יותר. אנחנו נזרע בארץ זו זרע של שינאה, שתהפוך את כל חלקי האוכלוסיה שם לאויבות ישראל.

כל זה אינו בגדר נבואה. אלה הן עובדות צפויות, כימעט בלתי-ימנעות. (ואולי, מי יודע, יבוא גם תורן של ההתנחלויות? איך ניתן לאכסח את דרכי

צה"ל בלבנון: היה קל להיכנס, אך איך יוצאים משם?

האספקה, אם לא יקומו לאורכן היאחזויות? מתי נפסיק לדבר על לבנון הדרומית, ונתחיל לדבר על איזור צור וצידון? מתי ימאס הרב משה לוונינגר בחברון, ויתבע לחדש הרוכב היהודי בנגב?

מטורף? לא יותר מכל מה שקרה עד עכשיו.)

ממשלת ישראל אומרת שלא ניסוג מלבנון אלא אם כן יעשו כן גם הסורים.

הזבובים בשליש התחתון של גליל נייר-הזבובים אומרים שלא יעזבו את הדבק אלא אם הזבובים בשליש העליון של הגליל יסתלקו גם הם.

מצחיק? אין זה מצחיק כלל. הסורים דבוקים בלבנון כמונו, אך מטעמים שונים. הם מנהלים מישחק מסובך בקרב הכוחות הפלסטיניים החונים שם, כדי להכניע את אש"ף לרצונם. הם מעורבים מאוד במישחקים הפנימיים בלבנון, כשהם תומכים פעם בפלאנגות, פעם באויביהן הנוצריים של הפלאנגות, פעם בדרושים ופעם בכולם גם יחד, זה נגד זה. חוץ מזה יש להאפטי אל-אסד בעיות פנימיות חמורות כסוריה עצמה.

לעוד הזכור חי ויכול לנוע, יש לו תיקווה אחת להינצל ותיקווה אחת בלבד.

הוא יכול לעשות מאמץ עליון כדי להינתק מנייר-הזבובים.

לא לשחרר רגל אחת, ולא להזיז שתי רגליים — אלא להינתק כולו.

יש רק דרך אחת להיחלץ מבית-המשוגעים ששמו לבנון: לצאת משם. לגמרי. מייד. בלי שום תנאי. כל עוד נפשונו בנו.

הוא לכוד. אך במה, לכל הרוחות, זה נוגע לנו? מה חשוב לנו אם הסורים נמצאים או לא נמצאים בבעלי-בק? מה איכפת לנו אם הם נמצאים בטריפולי בגופם, או באמצעות שליח, או באמצעות שרף?

כמה ייפגע שלום הגליל, ובמה ייפגע ביטחון ישראל בכלל, אם יחזרו הסורים אף לעלי ולבחרון?

תועמלני ממשלתנו מצהירים על הדברים כביטחון גמור, במין וראות מזורפת, מבלי שאיש מהם טרח אפ-פעם להציג אף נימוק רציונלי אחד לכיסוסם. מדברים על איזורי-ביטחון, ממצאים קווים אדומים, ואיש לא הסביר עדיין למה זה טוב.

ובינתיים אנחנו שוקעים עמוק יותר בדבק.

אשר נכנס צה"ל ללבנון, הונפקו למפקדים מפות. כל כפר, כל גיבעה, כל נהר היה מסומן בה בדיוק.

אולם בידי קברניטי המדינה לא היתה המפה האמיתית של לבנון, המפה הנפשית.

לא היה להם מושג על הפסיפס המטורף. הם לא הבינו את האיוון העדין בין עדות ותת-עדות, מיפלגות וסוכנויות ורות, שנוצר איכשהו (היה זה השר יעקב מרידור, גאון הדור, שהשמיע בראשית המילחמה הצהרית שממנה השתמע שהשיעים הם, לדעתו, כת נוצרית. עמיתיו בממשלה לא היו יותר חכמים.)

כמו פרה, הבועטת בהיסח-הדעת בדליה-חלב, הסכנו את לבנון על סיה בבטיחה גדולה אחת.

הכיבוש אינו מתקן דבר. אילו כבש צה"ל את כל לבנון ונשאר בה כמשך דור אחד או שניים, יתכן שהיה מאחד את האוכלוסיה כולה בשינאה לוהטת לישראל, ומייצר בהדרגה עם לבנוני מאוחד. אך אף לכך איננו מסוגלים כעת. אמנם, כיום פוגעים בחיילי-צה"ל מוסלמים ונוצרים, סונים ושיעים, שחורייסוריה ושחורייאיראן, לבנונים ופלסטינים — אבל כל גורם עושה זאת בנפרד.

אנחנו ששזט נמצאים שם וסופגים את המהלומות. כך זה ביום, לפני הפריסה-המחדש. וכך זה יהיה מחר, אחרי הפריסה-המחדש.

במשך חודשים ארוכים ניהלנו משאומתן מייגע עם "ממשלת" לבנון — אותה קבוצה זעירה של פוליטיקאים, המייצגת את העשירים המופלגים של איזור ביירות והסביבה.

לבסוף התמנו ברוב פאר על הסכם, שאינו שווה את הנייר שעליו הוא כתוב. כמו הסכם קמפ-דייוויד על האוטונומיה המפורסמת, הוא מבוסס על רמייה עצמית והדדית.

אחרי זה התוכננו עד בוש על ההיערכות החדשה, שאינה נקראת נסיגה. הלבנונים לא הסכימו, האמריקאים לא התנגדו, מנחם בגין הוזמן ולא נסע, הממשלה החליטה מה שהחליטה. אז במה?

הזכור הדבוק מזיז את אחת מרגליו. אולי יהיה לו נוח יותר כך.

אבל הוא נשאר דבוק, והוא ממשיך לפרסר.

בינתיים אנחנו דבוקים לנייר ומפרפרים. במשך חודשים ארוכים ניהלנו משאומתן מייגע עם "ממשלת" לבנון — אותה קבוצה זעירה של פוליטיקאים, המייצגת את העשירים המופלגים של איזור ביירות והסביבה.

לבסוף התמנו ברוב פאר על הסכם, שאינו שווה את הנייר שעליו הוא כתוב. כמו הסכם קמפ-דייוויד על האוטונומיה המפורסמת, הוא מבוסס על רמייה עצמית והדדית.

אחרי זה התוכננו עד בוש על ההיערכות החדשה, שאינה נקראת נסיגה. הלבנונים לא הסכימו, האמריקאים לא התנגדו, מנחם בגין הוזמן ולא נסע, הממשלה החליטה מה שהחליטה. אז במה?

הזכור הדבוק מזיז את אחת מרגליו. אולי יהיה לו נוח יותר כך.

אבל הוא נשאר דבוק, והוא ממשיך לפרסר.

לעוד הזכור חי ויכול לנוע, יש לו תיקווה אחת להינצל ותיקווה אחת בלבד.

הוא יכול לעשות מאמץ עליון כדי להינתק מנייר-הזבובים.

לא לשחרר רגל אחת, ולא להזיז שתי רגליים — אלא להינתק כולו.

יש רק דרך אחת להיחלץ מבית-המשוגעים ששמו לבנון: לצאת משם. לגמרי. מייד. בלי שום תנאי. כל עוד נפשונו בנו.